

Q&A – Klyngeprogram 2025-2028 (genannoncering)

Vejledning af ansøgere

Nedenfor fremgår en række generelle spørgsmål og svar relateret til annonceringens bevillinger. Derudover vil det i løbet af ansøgningsprocessen være muligt for ansøgere at få vejledning som beskrevet nedenfor.

Fælles infomøder

Der afholdes følgende fælles infomøder/webinarer ifm. annonceringen:

- 12. december (9.30-12): Workshop om evalueringssetup. Læs mere og tilmeld dig [her](#).
- 13. december (12-14.30): Webinar om annonceringens indhold, vurderingskriterier samt administration af bevillingerne. Læs mere og tilmeld dig [her](#).
- 17. december (12-13.30): Webinar om videninstitutioners rolle og muligheder i bevillingerne. Læs mere og tilmeld dig [her](#).

Individuelle vejledningsmøder

Ansøgere kan booke vejledningsmøder hos sekretariatet, og der henstilles til, at ansøgere så vidt muligt fremsender deres spørgsmål på forhånd. Vi opfordrer ansøgere til at benytte denne mulighed for at sikre en mere effektiv vejledning og sagsoplysning. Der er mulighed for at booke vejledningsmøder i hele annonceringsperioden ved at kontakte den kontaktperson, der fremgår af listen nedenfor.

Vejledning via mail og telefon

Ansøgere kan altid sende en mail med deres spørgsmål til de kontaktpersoner, der er angivet længere nede. Der er tilknyttet en kontaktperson til hvert erhvervs- og teknologiområde.

Erhvervs- og teknologiområde	Kontaktperson
Animation, spil og film	Morten Suusgaard (morsuu@erst.dk)
Avanceret produktion	Sarah Nørgaard Andersen (sarand@erst.dk)
Byggeri og anlæg	Rebecca Stiig Vibæk (rebvib@erst.dk)
Design, mode og møbler	Jane Slot Povlsen (janpov@erst.dk)
Digitale teknologier	Line Kjær Nikolajsen (linnik@erst.dk)
Energiteknologi	Sarah Nørgaard Andersen (sarand@erst.dk)
Finans og fintech	Rebecca Stiig Vibæk (rebvib@erst.dk)
Forsvar, rum og sikkerhed	Rebecca Stiig Vibæk (rebvib@erst.dk)
Fødevarer og bioressourcer	Jane Slot Povlsen (janpov@erst.dk)
Life science og velfærdsteknologi	Karen Bang Cramer (karcra@erst.dk)
Logistisk og maritim teknologi	Tej Egefjord (tejege@erst.dk)
Lydteknologi	Karen Bang Cramer (karcra@erst.dk)
Robot- og droneteknologi	Line Kjær Nikolajsen (linnik@erst.dk)
Vand- og miljøteknologi	Morten Suusgaard (morsuu@erst.dk)

Kontaktperson for tværgående og øvrige henvendelser:

Morten Suusgaard (morsuu@erst.dk, 35 29 17 60)

OBS: Sekretariatet holder lukket fra og med d. 21. december til og med d. 1. januar.

Tværgående spørgsmål

Spørgsmål	Svar
1. Er det obligatorisk at indsende to ansøgninger, for at modtage tilskud under annonceringen?	Nej. En ansøger <i>behøver</i> ikke søge begge bevillinger, men der skal som minimum søges én for at søge om udpegning. De to finansieringskilder søges hver for sig, så hvis en ansøger ønsker at søge midler fra begge bevillinger, skal der indsendes to ansøgninger.
2. Kan jeg søge støtte til en klyngeindsats udenfor de udpegede erhvervs- og teknologiområder i strategien?	Nej. Der kan kun søges støtte til indsatser inden for de udpegede områder i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi 2024-2027. Læs om de udpegede områder i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi .
3. Kan jeg bruge midlerne som medfinansiering af EU-midler, fx Horizon, Digital Europa osv.?	Nej, det kan hverken klyngebevillingen eller innovationsbevillingen bruges til.
4. Når projektperioden regnes fire år fra 1. juni 2025-31. december 2028, er det så også tilsagnets støtteberettigelsesperiode, hvor der kan medtages udgifter?	<p>Nej, der kan medtages støtteberettigede udgifter fra den dato, hvor ansøgningen indsendes (senest d. 18. februar 2025), fx lønudgifter til timerne, der er brugt på dialog med Erhvervsstyrelsen, samt forberedelse af aktiviteter, så de er klar til afvikling i 2025.</p> <p>Der gøres dog opmærksom på, at det sker for ansøgers egen regning og risiko, indtil der er udstedt tilsagn. Så støtteberettigelsesperioden, hvor der kan medtages udgifter, kan dermed være længere end de fire år.</p> <p>For aktiviteter omfattet af gruppefritagelsesforordningen kan der tidligst medtages udgifter i støttegrundlaget fra datoen for udfyldt statsstøtteerklæring, og dette er tilsvarende for egen regning og risiko, indtil der evt. er udstedt tilsagn.</p>
5. Kan store virksomheder deltage, og hvordan kan de medfinansiere indsatsen?	<p>Store virksomheder kan under visse betingelser deltage i aktiviteterne. Store virksomheder kan ikke være målgruppen for indsatsen, da målgruppen er SMV'er, men de kan bidrage til SMV'ernes innovation på forskellige måder, fx ved at være problemejere i innovationsprojekter eller ved at stille faciliteter til rådighed. Derudover kan store virksomheder bidrage til udvikling af klyngen gennem fx bestyrelsesarbejde.</p> <p>Store virksomheder kan være med i innovationsbevillingen, hvor det er muligt for dem at medfinansiere med deres timer, forudsat timerne er anvendt inden for ovennævnte rammer og kan håndteres statsstøttmæssigt.</p>

Spørgsmål	Svar
6. Hvordan defineres en SMV?	<p>Definitionen af en SMV følger af EU's definition, se Kommissionens henstilling af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder. Definitionen af SMV inkluderer iværksættere med gyldigt cvr-nummer.</p>
7. Kan udenlandske virksomheder og videninstitutioner deltage?	<p>Ja, men bemærk følgende:</p> <p>Udenlandske virksomheder kan ikke deltage som økonomiske partnere i projektet, og de kan dermed ikke modtage støtte til deres lønudgifter, da der er krav om, at alle økonomiske partnere har dansk CVR-nummer.</p> <p>De kan i stedet indgå som samarbejdspartnere uden økonomi, eller som indkøbte konsulenter, under iagttagelse af gældende regler vedr. markedsafsøgning eller udbud. Der gøres opmærksom på, at indkøbt konsulentbistand skal dækkes af bevillingens overhead.</p>
8. Hvordan skal jeg forholde mig til den geografiske fordeling af aktiviteterne?	<p>Aktiviteterne i både innovationsbevillingen og klyngebevillingen skal være tilgængelige for relevante virksomheder i hele landet. Det er klyngeorganisationernes opgave at gøre dette på en effektiv, overskuelig og relevant måde i samspil med andre aktører i erhvervsfremme- og innovationssystemet og under hensyntagen til virksomhedernes behov og geografiske fordeling samt klyngeorganisationens økonomiske bæredygtighed.</p> <p>Ansøgere skal i ansøgningen redegøre for den forventede geografiske fordeling af aktiviteter eller resultatskabelse.</p> <p>Klyngeprogrammet skal være tilgængeligt for relevante virksomheder, uanset hvor i landet virksomhederne har hjemme.</p> <p>Vær opmærksom på, at alle ansøgere i klyngebevillingen skal anvende den samme Sjællandsandel på 15,47 pct., hvilket har betydning for støtteprocenten (se spørgsmål 19). Dette er ikke gældende for innovationsbevillingen, da den geografiske fordeling her ikke har betydning for støtteprocenten.</p>
9. Er der krav om en sammenhængende effektkæde på tværs af klyngebevillingen og innovationsbevillingen?	<p>Der er ikke krav om en sammenhængende effektkæde på tværs af de to bevillinger.</p> <p>Eftersom der i denne annoncering ikke er Regionalfondsmidler i innovationsbevillingen, men kun i klyngebevillingen, vil klyngebevillingen alene have</p>

Spørgsmål	Svar
	<p>effekt kædekrav ift. evnen til at levere kollektive aktiviteter (output) og generere privat medfinansiering (resultat).</p> <p>Der er derfor ikke krav om, at I for hver kollektiv aktivitet i klyngebevillingen kan redegøre/sandsynliggøre en klar sammenhæng over til innovationsbevillingen, og innovationsbevillingens resultatskabelse. (Som det var tilfældet i klyngebevillingerne fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i 2023-2024)</p> <p>Der kan derfor i den nye annoncering, i højere grad end hidtil, gives større dokumentationsmæssig fleksibilitet i anerkendelse af, at de indledende og forudsætningsskabende aktiviteter er vanskelige at dokumentere/sandsynliggøre konkret resultatskabelse af på kort sigt.</p> <p>Ansøger skal dog, når der søges om støtte til indledende/forudsætningsskabende aktiviteter, være opmærksom på, hvilken bevilling der skal finansiere aktiviteten, da det har stor betydning for, hvordan aktiviteten bliver vurderet ift. vurderingskriterierne.</p> <p>Hvis aktiviteten søges som en del af klyngebevillingen, er det dermed afgørende, at ansøger bl.a. kan redegøre for, hvordan aktiviteten videreudvikler økosystemet, og bidrager til at udvikle klyngens private økonomiske grundlag.</p> <p>Hvis aktiviteten søges som en del af innovationsbevillingen, vil det i stedet være afgørende, at ansøger bl.a. kan redegøre for, hvordan aktiviteten fx bidrager til at skabe resultater i projektperioden, i form af SMV'er der udvikler nye koncepter og løsninger.</p>
<p>10. Anses projektadministration som økonomisk aktivitet?</p>	<p>Helt overordnet vil vi skelne imellem, om administrationen relaterer sig til en støttemodtagers økonomiske aktiviteter eller ej. Som det klare udgangspunkt er administrationen at betragte som økonomisk aktivitet, hvis administrationen hos tilsagnsmottager har til formål at administrere aktiviteter indenfor dennes økonomiske aktivitet. Det samme er tilfældet, hvis andre økonomiske partnere "købes" ind til at forestå administrationen. Derimod er der som udgangspunkt ikke tale om økonomiske aktiviteter fsva. administration, hvis projektet, der administreres, ikke er omfattet af EU's statsstøtteregler. Der er altid tale om en konkret vurdering, hvorvidt administrationen er økonomisk aktivitet eller ej. Endelig kan der være tilfælde, hvor støtte "strømmer" videre til den endelige støttemodtager.</p>

Spørgsmål	Svar
	<p>Som et eksempel lægges der i annonceringen op til, at selve klyngebevillingen (GBER27) ikke har nogen, der “aftager” værdien af projektadministrationen – med andre ord – klyngerne/partnerne udfører projektadministrationen for få støtten udbetalt til sig selv. Projektadministrationen i klyngebevillingen er dermed økonomisk aktivitet, som skal håndteres statsstøttmæssigt af projektoperatoren (GBER27), en administrativ partner (de minimis) eller ved at indkøbe ekstern bistand til at håndtere projektadministrationen (ekstern bistand, som støttes via det udokumenterede overheadtillæg).</p> <p>Modsat forholder det sig i innovationsbevillingen, hvor klyngen/administrativ partner udfører projektadministrationen på vegne af de deltagende virksomheder/videninstitutioner, så disse aktører ikke selv skal bebyrdes med projektadministrationen, for at få udbetalt den støtte deres udgifter udløser. Dermed strømmer værdien af klyngens/administrativ partners projektadministration videre til de partnere, som er aftageren af de midler, som projektadministrationen gennemføres for.</p> <p>Hvis den administrerende partner ikke ønsker at modtage statsstøtte/de minimis, som der lægges op til i klyngebevillingen, skal de i stedet være leverandør – dermed kan klyngen købe sig til projektadministrationen, under iagttagelse af reglerne for bl.a. markedsafsøgning. Der vil i klyngebevillingen være tale om en ekstern udgift, som dækkes af 40 pct. overhead.</p>
<p>11. Er det rigtig forstået at klyngeopgaver i fremtiden gerne må varetages af andre aktører i fremtiden, når opgaverne ikke længere vil være eksklusivt klyngeopgaver?</p>	<p>Erhvervsfremmebestyrelsen kan fortsat alene finansiere <i>udpegede klynger</i>, når det kommer til at løse <i>klyngeopgaver</i>, hvilket følger af Lov om Erhvervsfremme og Erhvervsfremmebestyrelsens strategi. Statsstøttereglerne sætter dog grænser for, hvor store dele af klyngernes aktiviteter der kan finansieres, ligesom man ikke lovligt kan give klyngerne monopol på at levere sine ydelser, da de foregår på private markeder. GBER27-støtten er til for at udvikle klyngernes værditilbud, og give en ’eksklusiv ordning’, relativt til andre private aktører under Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, som ikke får samme støttemuligheder.</p>

Særligt for klyngebevillingen

Spørgsmål	Svar
12. Hvordan beregnes støtteprocenten under klyngebevillingen?	<p>Støtteprocenten beregnes ud fra forholdet mellem</p> <ul style="list-style-type: none"> • udgifterne omfattet af gruppefritagelsens artikel 27 (maksimalt 50 pct. i støtte), • udgifter håndteret med de minimis (maksimalt 100 pct. i støtte), • udgifter til administration udført af administrativ partner (maksimalt 100 pct. i støtte under de minimis)
13. Skal aktiviteterne i klyngebevillingen være 'åbne for alle'?	<p>Kravet om at aktiviteter skal være åbne for alle er ikke gældende i klyngebevillingen. Dette følger af statsstøttehjælpen (gruppefritagelsens artikel 27), hvori det specificeres, at <i>"Der skal være gennemsigtige og ikke-diskriminerende betingelser for at få adgang til klyngens lokaler, faciliteter og aktiviteter"</i>. Aktiviteter i klyngebevillingen må derfor fx gerne være forbeholdt betalende medlemmer, så længe betingelserne for medlemskab er transparente og ikke-diskriminerende, og kontingentsatsen svarer til markedsprisen.</p>
14. Hvordan skal den obligatoriske brugerbetaling af de støttede aktiviteter håndteres?	<p>For aktiviteter under gruppefritagelsens artikel 27 følger det af stk. 4, at ansøger skal kræve betaling fra deltagerne. Denne betaling skal svare til markedsprisen eller afspejle omkostningerne plus en rimelig avance.</p> <p>Kravet om brugerbetaling kan grundlæggende opfyldes på to måder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Direkte betaling for en aktivitet pr. gang 2. Indirekte betaling for en aktivitet via kontingentbetaling til klyngen. <p>Uanset hvilken metode, der anvendes, skal ansøger kunne dokumentere, at brugerbetalingen svarer til markedsprisen. For direkte betaling indebærer det, at tilsagnsmodtager kan dokumentere, at de opkrævede priser er sammenlignelige med andre, lignende ydelser, som er udbudt på det private marked.</p> <p>For den indirekte betaling indebærer det, at tilsagnsmodtager kan fremvise, at de gældende kontingentsatser for klyngen er sammenlignelige med andre, lignende kontingentsatser, som er udbudt på det private marked.</p> <p>Den direkte brugerbetaling fra disse aktiviteter skal indgå i ansøgningens budget som indtægter, som betyder, at de skal trækkes fra de støtteberettigede udgifter. Ansøger skal derfor i sin budgettering være opmærksom på, at indtægter placeres under udgifter og ikke som en finansieringskilde. Uagtet indtægterne ydes der stadig 50 pct. i støtte for udgifter omfattet af gruppefritagelsens artikel 27 samt 100</p>

Spørgsmål	Svar
	<p>pct. i støtte for udgifter håndteret under de minimis samt udgifter til projektadministration</p> <p>Den indirekte brugerbetaling gennem kontingenter skal ikke indgå som indtægter i ansøgningens budget, og vil i stedet indgå som en del af klyngens private medfinansiering i budgettet.</p>
<p>15. Hvordan kan aktiviteter under gruppefritagelsens artikel 27 medfinansieres?</p>	<p>For aktiviteter under gruppefritagelsens artikel 27 kan den offentlige støtte maksimalt udgøre 50 pct. af udgifterne, og de resterende 50 pct. medfinansiering skal være private midler, jf. Gruppefritagelsens artikel 27.</p> <p>Det betyder også, at hvis ansøger ønsker at medfinansiere de pågældende aktiviteter med midler fra fx kommuner eller regioner, så vil dette tælle med i de 50 pct. i offentlig støtte, og støtten i denne bevilling vil således blive nedsat, så den samlede offentlige støtte ikke overstiger 50 pct.</p> <p>Den anden halvdel af finansieringen skal derfor bestå af private kontante midler, fx fra klyngens egenkapital. Disse private midler kan være kontingenter, donationer fra private aktører eller lignende. Virksomheder kan ikke indgå som økonomiske partnere i klyngebevillingen, og derfor vil det ikke være muligt at bruge virksomhedstimer som medfinansiering. Det betyder også, at direkte brugerbetaling skal indgå i budget og regnskab som en indtægt, der modregnes i støttegrundlaget (se spørgsmål ovenfor). Uagtet niveauet af brugerbetaling (og dermed indtægter) kan der modtages op til 50 pct. i offentlig støtte for aktiviteter under gruppefritagelsens artikel 27.</p>
<p>16. Hvordan foregår afrapporteringen af bevillingen?</p>	<p>Innovationsbevillingen afrapporteres to gange årligt med opgørelsesdato d. 28./29. februar og d. 31. august med frist for indsendelse af afrapporteringen senest tre uger efter. Slutregnskabet skal indsendes senest to måneder efter projektets slutdato 31. december 2028, dvs. d. 28. februar 2029.</p> <p>Afrapporteringen består af både en økonomisk og en indholdsmæssig afrapportering, og revideres af en centralt udpeget revisor (PwC) sideløbende med Erhvervsstyrelsens gennemgang. Ved indsendelse af afrapporteringen kan der anmodes om en straks-udbetaling, hvor der kan udbetales op til 80 pct. af den støtte, der følger af det afrapporterede støttegrundlag. Resten af beløbet kan udbetales, når afrapporteringen er gennemgået.</p> <p>Afrapporteringen sker gennem PRV, som der løbende udbydes kurser i.</p>

Spørgsmål	Svar
17. Hvordan udfyldes en ansøgning om statsstøtte?	<p>For at modtage støtte efter gruppefritagelsesforordningen, skal ansøger udfylde følgende dokumenter, som skal indsendes som bilag til ansøgningen. Det drejer sig om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ansøgning om statsstøtte • Standarderklæring vedr. anvendelse af den generelle gruppefritagelsesforordning <p>Vær samtidig opmærksom på, at hvis ansøger betegnes som en lille virksomhed, så skal der også udfyldes en 'Erklæring om status som lille virksomhed'. Hvis ansøger betegnes som en SMV, skal en 'Erklæring om SMV-status' udfyldes. Disse dokumenter skal også medsendes som bilag til ansøgningen.</p>
18. Hvad forstås ved "anbefalingerne for god selskabsledelse" i vurderingskriterie B?	<p>Anbefalingerne for god selskabsledelse er en række officielle anbefalinger, der er udarbejdet af Komitéen for god selskabsledelse. Anbefalingerne kan findes her.</p>
19. Hvorfor skal alle ansøgere lave en pro-rata ansøgning med den samme Sjællands-andel (15,47 pct.)?	<p>Alle ansøgere til klyngebevillingen, skal lave pro-rata ansøgninger, da der ønskes landsdækkende indsatser, og jf. CPR-forordningens¹ artikel 63, stk. 3 skal den geografiske fordeling baseres på objektive kriterier. Alle ansøgninger skal ansøges med den samme Sjællands-andel, nemlig 15,47 pct. Denne andel er fastsat på tværs af alle områder, og andelen bygger på antallet af SMV'er i Region Sjælland (data fra Danmarks Statistik) og de dokumenterede ekstra omkostninger der er ved at udvikle et nyt produkt, koncept eller lignende i Region Sjælland (data fra Slutevaluering af innovationsprojekter under Regionalfondsprogrammet 2014-2020).</p> <p>Ansøgere skal ikke i forbindelse med ansøgningen eller løbende dokumentere en faktisk Sjællands-andel på 15,47 pct., da den er fastsat for alle på forhånd, og den kan heller ikke blive ændret undervejs i projektet.</p>
20. Hvorfor kan der gives 40 pct. i overhead ved anvendelsen af gruppefritagelsens artikel 27?	<p>Der gælder særlige undtagelser for visse EU-ordninger, herunder Regionalfonden, ift. at yde artikel 27-støtte, som betyder at vi kan yde 40 pct. udokumenteret overhead i klyngebevillingen fremadrettet.</p> <p>Vi ser dette som en markant forenkling og forbedring af de økonomiske vilkår i det genannoncerede program, da der i det annullerede program alene var mulighed for at</p>

¹ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2021/1060 af 24. juni 2021](#) om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiell støtte til grænseforvaltning og visumpolitik.

Spørgsmål	Svar
	dokumentere overheadlignende udgifter op til max 30 pct. af det samlede budget. Dette skyldes det generelle forbud mod at yde udokumenteret overhead, for <i>nationalt</i> finansierede artikel 27-projekter.
21. Er der mulighed for at få dækket faste udgifter som husleje, IT osv. under klyngebevillingen?	I klyngebevillingen beregnes der 40 pct. overhead af lønudgifter, til dækning af bl.a. husleje, IT mv. Derfor kan udgifter til husleje, IT osv. ikke tages med som direkte udgifter.

Særligt for innovationsbevillingen

Spørgsmål	Svar
22. Hvad forstås ved "Effekt i samfundet og virksomheder" under vurderingskriterie A?	<p>Formålet med innovationsbevillingen er at gennemføre innovationssamarbejder inden for sit definerede erhvervs- og teknologiområder. Vurderingen af ansøgningens aktiviteter vil foregå på forskellige niveauer. Dels skal aktiviteterne bidrage til en effekt på samfundsniveau, hvilket vil sige, at de ansøgte aktiviteter skal bidrage til at løse en eller flere samfundsudfordringer, som klyngen har prioriteret. Derudover skal aktiviteterne bidrage til effekt på virksomhedsniveau, hvilket vil sige, at aktiviteterne skal bidrage til, at virksomheder sammen med andre kan udvikle koncepter til nye produkter eller løsninger, som er relevante for, at virksomhederne kan opnå en forbedret konkurrenceevne og øget vækst.</p> <p>De ansøgte aktiviteter skal bidrage til begge niveauer, og i vurderingen heraf vil der således dels blive lagt vægt på, om ansøger formår at aktivere et højt antal mere innovative SMV'er, samt om der er tilstrækkelig innovationshøjde og relevans i de udviklede løsninger.</p>
23. Hvad forstås ved "de ansøgte aktiviteter sandsynlighed for succes" under vurderingskriterie A?	De ansøgte aktiviteter sandsynlighed for succes vurderes som deres sandsynlighed for at skabe effekt på både samfunds- og virksomhedsniveau. Her vil der således blive lagt vægt på ansøgers forudsætninger for at sammensætte og afvikle effektskabende innovationssamarbejder og evne til at opstille en klar og logisk effektkæde. Det vil altså sige, at ansøger skal kunne forklare, hvorfor det er sandsynligt, at de pågældende aktiviteter vil lede til effekt. Der vil eksempelvis også blive set på ansøgers tilgang og erfaring med at sammensætte effektskabende innovationssamarbejder, og her vil det blive vurderet positivt, hvis ansøgers forventninger fx er underbygget af dokumenterede erfaringer ved lignende aktiviteter, og hvordan læringen herfra bringes i spil.

Spørgsmål	Svar
<p>24. Skal aktiviteter som matchmaking, netværksskabelse og vidensspedning resultere i innovationssamarbejder?</p>	<p>Der er ikke krav om, at denne type aktiviteter leverer konkrete bidrag til resultatskabelsen. Det betyder altså, at der godt må igangsættes aktiviteter, der ikke umiddelbart fører til et innovationssamarbejde, hvis formålet fx er at afsøge hvorvidt der er grundlag for at arbejde videre med et konkret innovationssamarbejde.</p> <p>Ansøger skal dog være opmærksom på at 60 pct. af vurderingen af ansøgningen handler om aktiviteterne effektskabelse, så mange aktiviteter, der ikke skaber effekt, vil påvirke scoren på det pågældende vurderingskriterie negativt.</p> <p>Ansøger skal også være opmærksom på, at klyngens indsats vil blive evalueret på resultatskabelsen for virksomheder, uanset sammensætningen af aktivitetstyper.</p>
<p>25. Hvordan foregår afrapporteringen af bevillingen?</p>	<p>Innovationsbevillingen afrapporteres én gang årligt med opgørelsesdato d. 31. december med frist for indsendelse senest tre uger efter. Slutregnskabet skal indsendes senest to måneder efter projektets slutdato (d. 31. december 2028). Det er også muligt at afrapportere oftere end én gang årlig, hvis det fx er nødvendigt for at imødekomme kravene til videreudbetaling til virksomheder.</p> <p>Afrapporteringen består af både en økonomisk og en indholdsmæssig afrapportering, og regnskabet skal revideres af projektets egen revisor, såfremt der akkumuleret anmodes om 500.000 kr. i støtte eller derover.</p> <p>Ved accept af tilsagn er det muligt at anmode om udbetaling af forskud på op til 25 pct. af tilsagnsbeløbet (dog maksimalt 8 mio. kr.).</p>
<p>26. Skal aktiviteter i innovationsbevillingen være 'Åbne for alle', eller må de fx betinges af at SMV'erne er betalende medlemmer i klyngen?</p>	<p>Aktiviteter i innovationsbevillingen må ikke være betinget af, at SMV'erne er betalende medlemmer i klyngen.</p> <p>SMV'erne kan dog, af deres 40 pct. udokumenterede overhead, som bl.a. på administrativt enkel vis skal dække ekstern bistand, vælge at betale klyngen for fx facilitering. Tilsvarende kan SMV'en, hvis den ønsker det, benytte sit 40 pct. overhead til et medlemskab i klyngen.</p> <p>Det er vigtigt at understrege, at det alene er SMV'ens beslutning, hvorvidt den ønsker at tilknytte klyngen</p>

Spørgsmål	Svar
	<p>som ekstern konsulent, der fx yder facilitering af et innovationssamarbejde i innovationsbevillingen, samt om betalingen sker pr. deltagelse, eller via betaling af kontingent.</p> <p>Klyngen må dermed ikke have indflydelse på, hvilken ekstern konsulent SMV'en vælger at tilknytte. Tilsvarende kontrollerer Erhvervsstyrelsen, at der sker videreudbetaling af 100 pct. af den af SMV'en udløste støtte, for at påse, at der indenfor projektet ikke opstår en statsstøttefordel for klyngen som tilsagnsmodtager.</p>
<p>27. Hvordan beregnes de minimis-beløbet til de deltagende virksomheder?</p>	<p>Aktiviteterne i innovationsbevillingen skal anvende gennemstrømningsprincippet, hvilket vil sige, at der ikke er statsstøtte til klyngen, da klyngen udelukkende har udgifter med til administration i bevillingen, og værdien af støtten der udløses på baggrund heraf strømmer igennem til virksomhederne. De deltagende virksomheder modtager derfor statsstøtte, som typisk kan håndteres efter de minimis-forordningen, naturligvis under forudsætning af, at kravene herfor er opfyldte. Når virksomhedernes de minimis-beløb skal beregnes, skal der både indregnes værdien af den direkte og den indirekte statsstøtte. Den direkte statsstøtte er den støtte, som virksomhederne får til dækning af deres direkte udgifter i projektet, mens den indirekte statsstøtte er værdien af den støtte som ved første øjekast går til andre partnere i projektet, men hvor fordelene ved støtten egentlig går videre til de virksomheder, som deltager i projektet, og som alternativt skulle have betalt for afviklingen af den aktivitet, som de andre partnere står for. Det gælder fx administrationen af bevillingen, som klyngen eller en administrativ partner står for. Når værdien beregnes, skal der derfor som udgangspunkt både medregnes virksomhedens egne timer i projektet, der udløser støtte, men også andre aktørers engagement, der har givet virksomheden en fordel (fx en videninstitution, en konsulent, klyngen selv eller andre, der har lagt timer i projektet til fordel for virksomheden).</p> <p>På vores hjemmeside ligger et eksempel på beregning af de minimis-støtte. Vær opmærksom på at de minimis-grænsen pr. 1. januar 2024 er hævet til 300.000 EUR over tre år.</p>
<p>28. Hvordan beregnes statsstøttebeløbet, hvis de</p>	<p>Det er muligt for de deltagende virksomheder at anvende artikel 25 i den generelle</p>

Spørgsmål	Svar
<p>deltagende virksomheder bruger artikel 25 i den generelle gruppefritagelse?</p>	<p>gruppefritagelsesforordning ifm. håndtering af statsstøtte. Logikken bag beregning af statsstøttebeløbet er den samme, som hvis der blev brugt de minimis (se ovenfor), men når gruppefritagelsen anvendes, er det også vigtigt at holde sig for øje, at de maksimale støtteintensiteter, der er beskrevet i artikel 25, ikke overskrides.</p> <p>På vores hjemmeside ligger et eksempel på beregning af støtte under den generelle gruppefritagelse, artikel 25 ifm. innovationssamarbejder.</p> <p>Der er mulighed for løbende optag af virksomheder i projektet, selvom disse vil anvende gruppefritagelsens artikel 25.</p>
<p>29. Vil det være et krav, at der foreligger de minimis-erklæringer fra virksomhederne svarende til det samlede støttebeløb?</p>	<p>Der må ikke være uløst statsstøtte i projektet, og projektets statsstøtteværdi skal derfor fordeles på de deltagende SMV'er, enten via deres de minimis eller ved anvendelse af gruppefritagelsens artikel 25.</p>
<p>30. Kan Ph.D.-studerende indgå som en del af budgettet til videninstitutioner?</p>	<p>Ja, Ph.D.-studerende kan godt indgå som en del af budgettet til videninstitutioner, da de selv bedriver forskning og dermed genererer ny viden, som kan skabe værdi for SMV'erne.</p>
<p>31. Hvorfor anses facilitering, netværk, matchmaking og projektledelse som økonomisk aktivitet, der ikke længere kan håndteres under gennemstrømningsprincippet??</p>	<p>EU's statsstøtteregler fokuserer på både aktiviteter og hvordan markeder udvikler sig. Det, der engang ikke var et marked for, kan sagtens i dag være mere markedsbaseret end tidligere. Eksempelvis er netværksfacilitering uden tvivl en aktivitet, som private markeder også udbyder.</p> <p>Meget har derfor ændret sig siden 2015, hvor Erhvervsstyrelsens første egentlige vejledning om og fortolkning af statsstøttereglernes indvirkning på operatørledet blev offentliggjort, og der er derfor behov for (løbende) at tilpasse Erhvervsstyrelsens anvendelse og fortolkning af reglerne. Der er både kommet ny retspraksis på området og Europa-Kommissionen har vedtaget en række meddelelser, herunder meddelelsen om begrebet statsstøtte. Denne udvikling betyder derfor også, at Erhvervsstyrelsen i øjeblikket genbesøger rammerne for håndtering af væksthusprincippet (gennemstrømning), således det er i overensstemmelse med udviklingen.</p>
<p>32. Kan videninstitutioner stå for facilitering og matchmaking?</p>	<p>Rekruttering, matchmaking og facilitering er eksempler på opgaver, klyngen har mulighed for at løse, men eftersom opgaven har karakter af økonomisk aktivitet, som i dette tilfælde skal håndteres under GBER27, er</p>

Spørgsmål	Svar
	<p>den alene mulig at støtte med 50 pct. i innovationsbevillingen.</p> <p>Videninstitutionerne har, grundet bl.a. rammebestemmelserne for FUI, andre statsstøttedmæssige rammer end klyngerne har, som private aktører der skal bruge GBER27. Rammebestemmelserne muliggør, at videninstitutionerne kan påtage sig opgaver i relation til deres kerneopgaver, men kun for samarbejder de selv deltager i. En videninstitution vil dermed ikke kunne levere faciliteringslignende opgaver for samarbejder de ikke selv indgår i, og forventeligt heller ikke 1:1 levere samme facilitering af samarbejder, som en klyngeansat, da dette formentlig vil få karakter af fx kontraktforskning eller levering af forskningstjenester, som ikke er undtaget for statsstøtte.</p>
<p>33. Hvis facilitering og matchmaking kun kan ske i klyngebevillingen, kan man så tage betaling fra virksomhederne til at opnå tilsagn i innovationsbevillingen, og vil en virksomhed så kunne fravælge facilitering og matchmaking?</p>	<p>Det er et krav i klyngebevillingen, jf. GBER27 stk. 4, at klyngen tager brugerbetaling til markedspris for de støttede ydelser (se spørgsmål under klyngebevillingen).</p> <p>I innovationsbevillingen ydes der 40 pct. udokumenteret overhead til SMV'erne, som SMV'erne råder over. Dette overhead kan bl.a. bruges til materialer, transportudgifter mv. i SMV'en, men også ekstern konsulentbistand. Det står SMV'erne frit for, hvad de anvender deres udokumenterede overhead på, herunder om de vil anvende overhead-tillægget til betaling af klyngen, men det er alene SMV'ens beslutning. Da udgiften er udokumenteret, af forenklingsårsager, skal der ikke fremvises dokumentation for disse eksterne indkøb.</p> <p>SMV'en kan fravælge facilitering og matchmaking. Eftersom klyngen forestår projektadministrationen på vegne af SMV'en, og facilitering mv. i praksis bliver et tilkøb for SMV'erne/en fordel ved medlemskab, så er der mulighed for at SMV'erne kan fravælge klyngen til at løse opgaven. Det indebærer både at SMV'en kan løse opgaven selv, eller hyre en anden til at løse den.</p>
<p>34. Går videreudbetalingskravet til virksomhederne på den udløste støtte eller værdien af statsstøtten?</p>	<p>Der er krav om at der sker en 100 pct. videreudbetaling til virksomhederne af den direkte støtte. En SMV der har lønudgifter med for 100 kr., vil få beregnet 40 pct. overhead oveni, dvs. 140 kr. udgifter i alt. Dette udgiftsniveau ganges med støtteprocenten på 70 pct., og klyngen vil derfor være pålagt at videreudbetale 98 kr. til SMV'en.</p>
<p>35. Hvordan skal virksomhedernes timer dokumenteres? I UFM</p>	<p>Virksomheden kan modtage støtte til deres timer i forbindelse med projektet. Hvis timerne skal udløse</p>

Spørgsmål	Svar
<p>var det tilladt at vedlægge deltagerlister med klyngeunderskrift som dokumentation ved f.eks. netværksmøder i innovationsaktiviteter.</p>	<p>støtte, skal de dokumenteres enten ved timesedler eller arbejdsbeskrivelser i kombination med standardsats for løn.</p> <p>I UFM blev der ikke udbetalt støtte på baggrund af SMV'ernes timer, hvilket der gør hos DEB fremadrettet, og derfor kan vi ikke videreføre UFM-praksis på dette punkt.</p>
<p>36. Hvordan skal øremærkningen på 40 pct. af innovationsbevillingen til videninstitutioner anvendes? Hvor meget der skal/kan anvendes til hhv. forskning, administration, vidensbro og øvrige omkostninger, hvis en videninstitution fx skal bruge ressourcer på lokaler til et event?</p>	<p>Minimum 40 pct. af budgettet i innovationsbevillingen skal afholdes af videninstitutioner, og deres lønudgifter udløser 44 pct. overhead, til dækning af alt andet end løn, som fx lokaler, materialer, rejseudgifter mv.</p>
<p>37. Kan der i princippet laves aktiviteter uden videreudbetaling til virksomheder, dvs. at videninstitutioner afholder alle udgifter (undtagen til administration)?</p>	<p>Det er i princippet muligt, at søge en innovationsbevilling, som ikke har afsat budget til SMV-timer, da det ikke eksplicit er afskåret i annonceringen. Bemærk dog, at innovationsbevillingens vurderingskriterier har et overvejende fokus på at levere målbar, ny innovation i SMVer, i form af nye koncepter/løsninger, hvilket indebærer af virksomhederne får en konkurrencefordel. Når virksomhederne ikke får en konkurrencefordel via direkte støtte for deres tid, vil konkurrencefordelen bestå i deres 'ulønnede' samarbejde med videninstitutioner. Man skal således i ansøgningen være skarp på at beskrive, hvordan dette format for innovationssamarbejder fortsat er relevant og efterspurgt af SMV'erne.</p>
<p>38. Kan innovationsbevillingen bruges til at frikøbe SMV-medarbejdere, der skal indgå i regulatoriske sandkasser eller andre former for test eller regelafklaring?</p>	<p>Ja. Flere myndigheder arbejder i stigende grad med regulatoriske sandkasser, hvor virksomheder kan teste idéer af for at udforske, om deres løsninger overholder relevant lovgivning, eller om der er lovgivning, som står i vejen for innovationen. Innovationsbevillingen kan støtte frikøb af medarbejdere til dette arbejde fx som et forprojekt eller et egentligt testforløb.</p>
<p>39. Kan innovationsbevillingen benyttes til samarbejder med kommuner, regioner og andre danske myndigheder?</p>	<p>Ja, disse aktører kan som udgangspunkt indgå, men de nærmere vilkår afhænger af de konkrete opgaver og aktiviteter de offentlige parter ønsker at indgå i, og modtage støtte til, fx hvis myndighedens rolle er som udfører af myndighedsopgaver. Vær opmærksom på, at der under alle omstændigheder skal indgå mindst 1 SMV i støttede aktiviteter, og at de offentlige myndigheder tilsvarende skal iagttage både statsstøttereglerne og Lov om Erhvervsfremme.</p>